

Innhold

Forord	13
---------------------	----

DEL 1

TILNÆRMINGER TIL INKLUDERING I ARBEIDSLIVET OG SAMHANDLING I POLITIKK OG FORSKNING	15
---	----

Kapittel 1

Samhandling som forutsetning: sammensatte utfordringer, fragmenterte velferdstjenester og inkludering i arbeidslivet	17
---	----

Chris Rønningstad, Mette Sønderskov og Therese Saltkjel

Innledning	17
Arbeidsinkludering og den politiske konteksten	20
Hva innebærer samhandling?	23
Bokens analytiske ramme – og de ulike bidragene	26
Tilnærminger til inkludering i arbeidslivet og samhandling i politikk og forskning	27
Brukere med sammensatte behov	29
Samhandling – mellom ulike aktører og på tvers av tjenester og nivåer	31
Referanser	36

Kapittel 2

Inkludering, antidiskriminering eller aktivering: Hvordan politikk for økt arbeidslivsdeltakelse studeres fra ulike forskningstradisjoner	41
--	----

Tone Alm Andreassen, Eric Breit og Therese Saltkjel

Introduksjon	41
Metodisk tilnærming	43
Inkludering: Innsats og intervensjoner for at mennesker med helseproblemer og funksjonsnedsettelse kan delta i arbeidslivet	44

Antidiskriminering: fra likestilling og like muligheter til mangfoldsledelse og inkluderende arbeidsplasser	47
Aktivering: politikkstudier, implementeringsforskning og forvaltningsforskning	50
Diskusjon	56
Implikasjoner	59
Referanser	61

Kapittel 3

Livsløpsperspektiv som teoretisk og metodologisk tilnærming .....

Espen Dahl og Åsmund Hermansen

Innledning	72
Generelt om livsløpsperspektivet	73
Livsløpsperspektivet i sosiologisk tapning: akkumulasjon av fordeler og ulemper	74
Livsløpstilnærmingen i sosialepidemiologi	75
Livsløpsperspektivet: hva slags teori?	77
Livsløp i sosialpolitisk perspektiv	78
Å analysere livsløp empirisk: transisjonsanalyse og sekvensanalyse	79
Årsaksanalyse i livsløpstilnærmingen	82
Et empirisk eksempel: senkarrierer blant eldre yrkesaktive	84
Transisjonsanalyse	85
Sekvensanalyse	86
Oppsummering og diskusjon	89
Referanser	92

DEL 2

BRUKERE MED SAMMENSATTE BEHOV .....

Kapittel 4

Unge på arbeidsavklaringspenger:

«tung bagasje», sen avklaring og lite arbeid .....

Åsmund Hermansen og Espen Dahl

Innledning	97
Bakgrunn og problemstilling	98
Arbeidslinjens institusjonalisering: opprettelsen av Nav og innføringen av AAP	99
Tidligere forskning	100
Data og metode	101
Statushierarki: innmeldt, utmeldt og påmeldt	
- statuser og mål på utdanning, helse og arbeidsmarkedserfaring	102

Trinn 1: Unge på AAP – hva har de med seg i bagasjen?	104
Trinn 2: Fire år etter AAP – innmeldt, utmeldt eller påmeldt?	107
Trinn 3: De innmeldte og påmeldte – hvor er de nå?	111
Oppsummering og diskusjon	112
Referanser	117

Kapittel 5

Arbeidstilknytning blant unge etter tiltak:

I hvilken grad har den geografiske konteksten betydning?	119
---	------------

Brita Aasprang

Introduksjon	119
Bakgrunn og tidligere forskning	121
Unge voksnes ansettbarhet	124
Data og metode	125
Data og populasjon	125
Beskrivelse av variablene	125
Beskrivelse av analysemetode – flernivåanalyse	127
Resultater	129
Deskriptive analyser	129
Flernivåanalyse	129
Diskusjon og konklusjon	134
Referanser	136

Kapittel 6

Samhandling på ulike premisser? Brukermedvirkning i

introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger	140
--	------------

Ariana Guilherme Fernandes og Monica Kjørstad

Innledning	140
Introduksjonsprogrammet	141
Tidligere studier	142
Brukermedvirkning	143
Datagrunnlag og metode	144
Presentasjon og diskusjon av funn	146
Hvordan forstås og praktiseres brukermedvirkning?	146
Hva hemmer og fremmer brukermedvirkning?	150
Samhandling på ulike premisser? Diskusjon av funnene	154
Konklusjon og implikasjoner	156
Referanser	158

Kapittel 7

Unge voksnes møte med hjelpeapparatet: Er samskaping mulig? 161

Marie Rønshaugen

Introduksjon	161
Ulike tilnærminger til samskaping	162
Data og metode	165
Hvordan unge i sårbare livssituasjoner opplever møter med hjelpeapparatet ..	167
Skjulte tjenester og uklar informasjon	168
Mange og utfordrende hjemmeoppgaver	169
Redsel for hjelpeapparatet	170
Muligheter for samskaping i møter mellom unge i sårbare livssituasjoner og hjelpeapparatet	172
Grunnleggende maktskjevhet og passive brukere	172
Ris bak speilet	174
Sluttbetraktninger	175
Referanser	178

DEL 3

SAMHANDLING - MELLOM ULIKE AKTØRER

OG PÅ TVERS AV TJENESTER OG NIVÅER 181

Kapittel 8

Koordinering og samarbeid ved helhetlig oppfølging av sårbare familier 183

Ira Malmberg-Heimonen og Tone Maia Liodden

Introduksjon	183
Tiltak for sårbare familier	185
HOLF - helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier	187
Spørreundersøkelse og intervjuer	188
Resultater	188
Internt og eksternt samarbeid ved Nav-kontorene	188
HOLF-modellen og lokale praksiser for familiearbeid - en sammenlikning	190
Betydning av lederforankring og aksjonsnettverk for eksternt samarbeid ..	193
Lederforankring	193
Aksjonsnettverket	195
Utfordringer med koordinering og samarbeid internt ved Nav-kontorene ..	196
Diskusjon	198
Referanser	201

Kapittel 9

Utvikling av inkluderingskompetanse i Nav og på arbeidsplass 203

Heidi Enehaug og Øystein Spjelkavik

Introduksjon 203

Perspektiv og sentrale begreper 204

    Individ og kontekst 204

    Inkluderingskompetanse i Nav (NIK) og på arbeidsplassen (AIK) 205

Metodisk tilnærming 206

    Forsknings- og utviklingsprosjekt 206

    Datagrunnlag 207

    Dataanalyse 207

Inkluderingskompetanse i Nav og bedrift 208

    Arbeidsplassens inkluderingskompetanse (AIK) 208

    Navs inkluderingskompetanse (NIK) 210

Diskusjon: i retning av samskaping? 214

    Naturlig bistand 214

    Gjensidig læring gjennom samskaping 216

    Utfordringer for NIK og AIK ved samskaping 219

Konklusjon 220

Referanser 221

Kapittel 10

Områdeledelse og samhandling 225

Chris Rønningstad

Innledning 225

Nøkkelbegreper 226

Metode og litteratursøk 227

Funn 230

Konkluderende diskusjon 239

Referanser 241

Kapittel 11

Hvordan lykkes med å implementere en praksis som krever samhandling mellom sektorer? Erfaringer fra individuell jobbstøtte (IPS) i Norge 245

Line Fossum Skogstad

Introduksjon 245

Teoretisk perspektiv: oversettelse av organisasjonsideer og -praksiser 247

Samhandling i IPS og kjennetegn ved den norske arbeids- og helsekonteksten 249

Metodisk tilnærming 250

Et translasjonsteoretisk blikk på implementeringen av IPS i Norge 251

    Oversettbarhet og lokale oversettelser 252

    Translatørkompetanse i oversettelse mellom kontekster 256

Implementering av tiltak som bygger på tverrsektoriell samhandling 258

Implikasjoner for praksis og politikktutforming 261

Referanser 263

Kapittel 12

Integrerte tjenester med sosiale entreprenører?

Erfaringer fra samarbeid mellom sosiale entreprenører og Nav 266

Siri Yde Aksnes og Eric Breit

Introduksjon 266

Sosialt entreprenørskap i arbeidsinkluderingsfeltet 268

Metode 270

Organisatoriske betingelser 272

    Lokalt engasjement og ildsjeler 272

    Forankring av samarbeidet på leder- og kontornivå 273

Epistemiske betingelser 274

    Kompetanse på prosjektutvikling og samskaping 274

    Entreprenørens kunnskap om Nav 276

Institusjonelle betingelser 277

    Partnerskapet i Nav 277

    Finansieringsordninger 279

Diskusjon 280

Implikasjoner for praksis 284

Referanser 286

Kapittel 13

Bruken av sosiale entreprenører:

Kommunen vil, men det er ikke lett å få til 289

Mette Sønderskov og Rolf Rønning

Introduksjon 289

Teoretiske tilnærminger 291

Casestudien: FROG 294

Hovedprinsipper i FROG 295

Barrierer og samhandlingsutfordringer 297

Diskusjon og konklusjon 300

Referanser 305

Kapittel 14

Antologiens bidrag: kunnskapsutvikling om

inkludering i arbeidslivet gjennom samhandling 308

Mette Sønderskov, Therese Saltkjel og Chris Rønningstad

Introduksjon 308

Tidligere forskning på samordning av arbeidsrettede tjenester 310

Analytisk verktøy: regnbuemodellen 311

Hemmende og fremmende faktorer langs flere dimensjoner og på ulike nivåer .. 313

Systematisk tverrfaglig kunnskapsutvikling,
kunnskapsutveksling og konstruktiv håndtering av forskjeller 322

Sluttbetraktninger 326

Referanser 328

Forfatterbiografi 333

Stikkord 337